

**Αποφάσεις της 36ης συνεδρίας (ακαδημαϊκό έτος 2013-2014) της
Πανεπιστημιακής Συγκλήτου της 26^{ης} Αυγούστου 2014**

Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου Αθηνών, συνήλθε σήμερα ημέρα Τρίτη και ώρα 10.30 π.μ. στην αίθουσα συνεδριών της, σε επαναληπτική συνεδρία κατ' εφαρμογήν της κείμενης νομοθεσίας (άρθ. 48 παρ. 5 ν. 1404/1983 & άρθ. 14 ν. 2690/1997) για τη συζήτηση των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης.

Θ έ μ α 1ο

Έγκριση των πρακτικών 1 & 2 της επιτροπής διενέργειας και αξιολόγησης διαπραγμάτευσης για την ανάδειξη αναδόχου καθαρισμού των κτηρίων του Πανεπιστημίου, χρονικής διάρκειας τριών μηνών.

ΑΔΑ: Ψ67Α46ΨΖ2Ν-ΨΝΘ

Θ έ μ α 2ο

Παράταση για έναν (1) μήνα της από 17-6-2014 απόφασης της Συγκλήτου (ΑΔΑ ΩΕ2Ι46ΨΖ2Ν-ΚΘ2) για τον καθαρισμό των κτηρίων του Πανεπιστημίου, που υλοποιείται με κονδύλια του ΕΛΚΕ με ευθύνη των Κοσμητόρων και των Προέδρων.

Δεν συζητήθηκε.

Θ έ μ α 3ο

Προκήρυξη ανοιχτού διεθνούς διαγωνισμού για την κάλυψη νέων αναγκών φύλαξης του Πανεπιστημίου που δεν καλύπτονται από την υπ' αριθ. 7098/2014 σχετική σύμβαση.

Αποσύρθηκε.

ΘΕΜΑΤΑ ΕΚΤΟΣ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

Εκτός Θέμα 1ο

Έγκριση προϋπολογισμών οικονομικού έτους 2015 ενενήντα οκτώ (98) δωρεών-κληρονομιών-κληροδοσιών του Πανεπιστημίου.

Εγκρίθηκαν ΑΔΑ: 6ΡΤ146ΨΖ2Ν-ΚΒΨ

Εκτός Θέμα 2ο

Έγκριση σχεδίων προκηρύξεων για την ανάδειξη, κατά το πανεπιστημιακό έτος 2013-14, προπτυχιακών υποτρόφων από τα έσοδα διαφόρων κληροδοτημάτων.
Εγκρίθηκαν.

Εκτός Θέμα 3ο

Έγκριση σχεδίων προσκλήσεων για την ανάδειξη με επιλογή, προπτυχιακών υποτρόφων, κατά το πανεπιστημιακό έτος 2013-14, από τα έσοδα διαφόρων κληροδοτημάτων του Ε.Κ.Π.Α.

Εγκρίθηκαν.

Εκτός Θέμα 4ο

Έγκριση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάδειξη, κατά το πανεπιστημιακό έτος 2013-14, μεταπτυχιακών υποτρόφων από τα έσοδα διαφόρων κληροδοτημάτων του Ε.Κ.Π.Α

Εγκρίθηκε.

Εκτός Θέμα 5ο

Έγκριση προσκλήσεων χορήγησης με επιλογή, μεταπτυχιακών υποτροφιών κατά το πανεπιστημιακό έτος 2013-2014 από τα έσοδα διαφόρων κληροδοτημάτων του Ε.Κ.Π.Α.

Εγκρίθηκαν.

Εκτός Θέμα 6ο

Καταβολή αμοιβής ωρομίσθιας υποψήφιας διδάκτορος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών.

Εγκρίθηκε ΑΔΑ: 63ΕΩ46ΨΖ2Ν-ΓΦΧ

Εκτός Θέμα 7ο

Έγκριση προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2015 του Κωνσταντίνου Βραβείου.

Εγκρίθηκε ΑΔΑ: ΒΝ8446ΨΖ2Ν-ΡΔΡ

Εκτός Θέμα 8ο

Υποκατάσταση αναδόχου, σύμφωνα με το άρθρο 65 του ν. 3669/2008, του έργου «Ολοκλήρωση της επισκευής και διαρρύθμισης του κτηρίου Παλαιού Χημείου» (Α.Μ. 3773).

Εγκρίθηκε ΑΔΑ: 6ΕΧΤ46ΨΖ2Ν-ΡΕΠ

Στο σημείο αυτό ο Πρύτανης κ. Θ. Πελεγρίνης ανακοινώνει στο Σώμα ότι την Πέμπτη 28η Αυγούστου 2014 θα πραγματοποιηθεί, στη Μεγάλη Αίθουσα του Πανεπιστημίου, υπό μορφήν ανοικτής συνεδρίασης Συγκλήτου η τελετή παράδοσης-παραλαβής στον κ. Θ. Φορτσάκη -εκλεγέντα Πρύτανη του ΕΚΠΑ από 1-9-2014- και καλεί τα μέλη της Συγκλήτου και της πανεπιστημιακής κοινότητας να παραστούν στην εκδήλωση. Καταθέτει στη Γραμματέα τον απολογισμό της θητείας του Πρυτανεία 2010-2014 -που θα εκφωνήσει στην τελετή- ο οποίος προσαρτάται στο παρόν.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΡΥΤΑΝΕΙΑΣ 2010 - 2014

Πριν από λίγους μήνες, τον Μάρτιο του 2014, εγκαινιάστηκε στην Πανεπιστημιόπολη, το Κτήριο του Διδασκαλείου της Νέας Ελληνικής γλώσσας με εμβαδόν 7.500 τετραγωνικών μέτρων, για να ακολουθήσει στην συνέχεια η ολοκλήρωση μιας σειράς άλλων μεγάλων έργων: του κτηρίου του Γρυπαρείου Μεγάρου, εμβαδού 9.000 τετραγωνικών μέτρων, στην συμβολή των οδών Αριστείδου και Σοφοκλέους, όπου εγκαταστάθηκαν το Τμήμα Οικονομικών Επιστημών και το Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Ενημέρωσης· του κτηρίου της Βιβλιοθήκης της Φιλοσοφικής Σχολής, στην Πανεπιστημιόπολη, της μεγαλύτερης μετά την Εθνική Βιβλιοθήκη σε όγκο βιβλίων βιβλιοθήκης της χώρας μας, εμβαδού 8.400 μέτρων· του Κτηρίου Διδασκαλίας στο Αττικό Νοσοκομείο, εμβαδού 5.000 τετραγωνικών μέτρων· του κτηρίου του Αμφιθεάτρου Φυσιολογίας στην Ιατρική Σχολή, εμβαδού 1.276 τετραγωνικών μέτρων· του κτηρίου του Παλαιού Χημείου, εμβαδού 6.938 τετραγωνικών μέτρων, στην συμβολή των οδών Σόλωνος και Χαριλάου Τρικούπη, όπου θα εγκατασταθεί η βιβλιοθήκη της Νομικής Σχολής. Οι εργασίες των κτηρίων αυτών, απαραίτητων για την πληρέστερη εκπαίδευση των φοιτητών και την καλλιέργεια της έρευνας, ξεκίνησαν πριν από μια δεκαετία και πλέον. Η καθυστέρηση αυτή δεν οφείλεται, ασφαλώς, στην αβελτηρία των πρυτανικών αρχών που ενεπλάκησαν στην κατασκευή των κτηρίων αυτών. Κάθε άλλο, μάλιστα. Η συνεισφορά των πρυτανικών αρχών υπήρξε σημαντική.

Γενικώς, θα ήθελα να πω ότι, μετά την θέσπιση του νόμου του 1982, οπότε αλλάζει ουσιαστικά η φυσιογνωμία των δημόσιου ελληνικού πανεπιστημίου και ο ρόλος των πρυτανικών αρχών γίνεται συνθετότερος και πιο παρεμβατικός, η συμβολή των πρυτάνεων -των καθηγητών, ορισμένως, Μιχαήλ Σταθόπουλου, Πέτρου Γέμτου, Κωνσταντίνου Δημόπουλου, Γεωργίου Μπαμπινιώτη, Χρήστου Κίττα και Δημοσθένη Ασημακόπουλου μετά των αντιπρυτάνεων που τους πλαισίωσαν στην άσκηση των καθηκόντων τους- υπήρξε αποφασιστική και καθοριστική στην πρόοδο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ). Η επισήμανση αυτή δεν γίνεται από λόγο αβρότητας ούτε από υποκριτική διάθεση. Ο σεβασμός μου προς το έργο των προκατόχων μου είναι πραγματικός και ειλικρινής. Σε κρίσιμες για την πορεία του ιδρύματός μας στιγμές –όταν θεσπίστηκε ο γνωστός ως νόμος Διαμαντοπούλου νόμος, όταν θεσμοθετήθηκε το σχέδιο Αθηνά, όταν επιβλήθηκε το μέτρο της διαθεσιμότητας των διοικητικών υπαλλήλων- οι πρυτάνεις, με πρωτοβουλία μου, έλαβαν μέρος σε συσκέψεις, προκειμένου να εκτιμήσουμε από κοινού την σοβαρότατη κατάσταση στην οποία είχε κάθε φορά περιέλθει το ΕΚΠΑ.

Οι δυσκολίες, για να επανέλθω στα μεγάλα κτηριακά έργα που αναφέρθηκα προηγουμένως, τις οποίες, αναμφιβόλως, αντιμετώπισαν στην ανέγερσή τους οι προηγούμενες πρυτανικές αρχές του ιδρύματός μας, πολλαπλασιάστηκαν δραματικά κατά την τετραετία από το 2010 έως το 2014, οπότε ανέλαβα την διοίκηση του με τους αντιπρυτάνεις κυρίου Θωμά Σφηκόπουλο, Θεόδωρο Λιακάκο και Αστέριο Δουκουδάκη. Αιτία; Ακραία φαινόμενα που έπληξαν το ΕΚΠΑ –πρωτόγνωρα φαινόμενα! Ουδέποτε κατά το παρελθόν, σε εποχή ειρήνης, το ίδρυμά μας, αλλά και οποιοδήποτε άλλο πανεπιστήμιο ή εκπαιδευτικό ίδρυμα στον τόπο μας, γνώρισε τέτοια φαινόμενα, για την εμφάνιση των οποίων την αποκλειστική ευθύνη φέρουν οι κυβερνήσεις με την ανεύθυνη πολιτική που ακολούθησαν αναφορικά προς την εκπαίδευση.

Η κρατική υποχρηματοδότηση, πρώτα από όλα, που χρόνια τώρα πέφτει σαν βαριά σκιά πάνω στην παιδεία ικανή να την εξαφανίσει, ξεπέρασε κάθε όριο αντοχής. Έτσι, ενώ το 2009 το χρηματικό ποσό που διέθεσε η πολιτεία στο ΕΚΠΑ ήταν 38.000.000 ευρώ, στα χρόνια που ακολούθησαν η επιχορήγηση αυτή έβαινε διαρκώς μειούμενη, για να φθάσει το 2014 στο ποσό των 14.000.000 ευρώ. Αν συνυπολογιστεί δε στην συρρίκνωση της κρατικής χορηγίας και η ζημία των 20.0000.000 ευρώ περίπου σε ομόλογα, που υπέστη το ίδρυμά μας λόγω της υποχρεωτικής συμμετοχής του στο καλούμενο PSI, μπορεί να γίνει αντιληπτός ο οικονομικός, εξαιτίας των επιλογών της κυβέρνησης, στραγγαλισμός του ΕΚΠΑ.

Η εξαθλίωση του ιδρύματός μας εντάθηκε περαιτέρω με το σφαγιαστικό μέτρο της διαθεσιμότητάς που του επιβλήθηκε από την κυβέρνηση, βάσει του οποίου 627 από τους 1313 υπαλλήλους του εξωθούνταν εκτός υπηρεσίας. Μπροστά στο φάσμα της απόλυσης, που συνεπαγόταν το μέτρο της διαθεσιμότητας, το διοικητικό προσωπικό κήρυξε απεργία, η οποία κράτησε περίπου τρεισήμισι μήνες. Η απεργία -πρωτοφανής για την διάρκειά της και την μαζικότητά της στον δύσκολο καιρό που περνάμε, όπου οι εισαγγελείς και τα μέτρα καταστολής πάνε κι έρχονται- όσα, σοβαρότατα το δίχως άλλο, προβλήματα κι αν δημιούργησε στην λειτουργία του πανεπιστημίου, ήταν δικαιολογημένη. Οι διοικητικοί υπάλληλοι θυσιάσαν στον βωμό της απεργίας τον μισθό τους, για να σώσουν τις δουλειές των έτσι, ώστε, διατηρώντας τες, να κρατήσουν το πανεπιστήμιό μας όρθιο. Όσο κι αν η κυβέρνηση περιόρισε στην συνέχεια σε 399 τους διοικητικούς υπαλλήλους που εξωθούσε σε διαθεσιμότητα, ήταν τέτοια η προχειρότητα με την οποία χειρίστηκε το ούτως ή άλλως οδυνηρό μέτρο της διαθεσιμότητας, ώστε κάθε άλλο παρά αποκαταστάθηκε η

λειτουργία του ιδρύματός μας. Δεν ήταν μόνο το κλίμα ανασφάλειας-προκληθέν από το γεγονός ότι υπήρξαν υπάλληλοι που μπήκαν και βγήκαν μια και δυο και τρεις φορές από τους καταλόγους της διαθεσιμότητας- που προκάλεσε τεράστια προβλήματα στην ομαλή λειτουργία του πανεπιστημίου μας. Ήταν, επίσης, η απομάκρυνση των διευθυντών από τις υπηρεσίες των λόγω του μέτρου της διαθεσιμότητας που οδηγούσε το ίδρυμά μας σε παράλυση. Ως τις 8 Μαΐου του 2014, οπότε εκδίδεται η διαπιστωτική πράξη με την οποία αποκαθίσταται εν μέρει η υπαλληλική ιεραρχία, η διοίκηση του ΕΚΠΑ ασκείται από ένα και μόνο πρόσωπο, τον Πρύτανη, μια και το Συμβούλιο του Ιδρύματος, μη συμμορφούμενο, ως όφειλε, προς την γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, είχε αρνηθεί το νόμιμο, αναφαίρετο δικαίωμα στον πρύτανη να επιλέξει τους αναπληρωτές του στην υποβοήθηση του έργου του.

Η δεινή κατάσταση στην οποία περιήλθε το ΕΚΠΑ κατά ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 είναι η απόληξη μιας σειράς οδυνηρών γεγονότων που το έπληξαν. Τον Ιανουάριο του 2011, ορισμένως, περίπου 300 εξαθλιωμένοι μετανάστες από την Κρήτη επιβιβάζονται στο πλοίο και καταφθάνουν στον Πειραιά και από εκεί με λεωφορεία μεταφέρονται στην Αθήνα, για καταλάβουν το υπό κατασκευή τότε κτήριο της Νομικής Σχολής. Η κυβέρνηση, αν και ενημερωμένη για την προγραμματισμένη εισβολή των μεταναστών στην Νομική Σχολή, αδρανει, και συνεχίζει, μετά την εγκατάσταση των μεταναστών στο κτήριο της Νομικής, να αδιαφορεί, καθώς οι αρμόδιοι υπουργοί αρνούνται κάθε συζήτηση για εξεύρεση λύσης. Τελικώς, κατορθώνομε μόνοι μας, μέσα σε τέσσερις μέρες, να εγκαταλείψουν ειρηνικά οι μετανάστες το κτήριο της Νομικής και να μεταφερθούν στον ιδιωτικό χώρο του μεγάρου της Υπατίας, τον οποίο εξασφάλισαμε εμείς, μια και η κυβέρνηση αρνήθηκε μετά βδελυγμίας να παραχωρήσει για την εγκατάστασή τους κτήριο του Δημοσίου. Σκέφτεστε, όμως, τι θα είχε συμβεί, αν, συμπεριφερόμενοι κι εμείς στο ΕΚΠΑ με τον προκλητικά ανεύθυνο τρόπο της κυβέρνησης, είχε χυθεί μια σταγόνα αίματος μετανάστη; Εκατοντάδες χιλιάδες μεταναστών θα είχαν ξεχυθεί στους δρόμους της πρωτεύουσας να διαμαρτυρηθούν –με απρόβλεπτες, ασφαλώς καταστροφικές, συνέπειες. Η εποχή, το 2008, που είχε καεί η Αθήνα δεν ήταν μακριά από την κατάληψη της Νομικής από τους μετανάστες της Κρήτης. Αυτά, για να εκτιμηθεί ο επιτυχής τρόπος με τον οποίον αντιμετωπίσαμε ένα μείζον πρόβλημα της κοινωνίας μας, το οποίο προκλήθηκε από την κυβέρνηση και υπέστη το ΕΚΠΑ. Αλλά η ιστορία με τους μετανάστες δεν τελειώνει εδώ. Μερικούς μήνες αργότερα άλλοι μετανάστες από το Ιράν κηρύσσουν απεργία πείνας στα Προπύλαια και μετά άλλοι πάλι μετανάστες από το Αφγανιστάν παραμένουν επί οκτώ μήνες σε σκηνές στον

χώρο των Προπυλαίων μέχρι να ικανοποιηθούν όλων τα δίκαια, όπως αποδείχθηκε τελικά, αιτήματα.

Κι όμως, μέσα στην δίνη των φαινομένων αυτών, όπως και άλλων, βέβαια, ανάλογων -όχι τόσης μεγάλης εμβέλειας, αλλά εξίσου, πάντως, οδυνηρών γεγονότων-, το ΕΚΠΑ κατόρθωσε να σταθεί όρθιο. Συνέχισε, χωρίς εκπτώσεις, το διοικητικό, εκπαιδευτικό και ερευνητικό έργο του.

Οι διοικητικές υπηρεσίες του κατόρθωσαν, πέρα από την εκτέλεση των αναφερθέντων παραπάνω μεγάλων κτηριακών έργων, να ανταποκριθούν στον τεράστιο όγκο δουλειάς που έπρεπε να καλυφθεί. Κι αυτό, παρά την σοβαρή έλλειψη υπαλλήλων. Ενδεικτική, εν προκειμένω, είναι η παρατήρηση στην οποία προέβη στις εκθέσεις του το κλιμάκιο που διενήργησε τον έλεγχο των οικονομικών του πανεπιστημίου μας. Ενώ, δηλαδή, μη έχοντας εντοπίσει οικονομικού χαρακτήρα κενά και ατασθαλίες στην εκτέλεση του τακτικού προϋπολογισμού, εκφράζει την ικανοποίησή του για την διαχείριση των οικονομικών μας, επισημαίνει, παρόλα αυτά, την έλλειψη του απαραίτητου προσωπικού στην οικονομική υπηρεσία μας. Το γεγονός, επί παραδείγματι, ότι δεν υπάρχουν λογιστές είναι ο λόγος, για τον οποίο οι ληξιπρόθεσμες οφειλές του ΕΚΠΑ εκτινάχθηκαν τον Αύγουστο του 2014 στα 3.102.232 ευρώ από τις 557.235 ευρώ που ήταν τον Ιούλιο του 2013. Μια ακόμη απόδειξη, εξάλλου, ότι η λειτουργία της διοίκησης δεν διεκόπη στα ταραχώδη αυτά χρόνια της παρούσης πρυτανείας είναι το γεγονός ότι η Σύγκλητος, το ανώτατο διοικητικό όργανο ενός πανεπιστημιακού ιδρύματος, συνεδρίασε ανελλιπώς. Ουδέποτε κατά το παρελθόν συνήλθε η Σύγκλητός μας με τόση συχνότητα, όση κατά τελευταία τέσσερα χρόνια. Άλλοτε η Σύγκλητος συνήρχετο 8 με 10 φορές ετησίως. Κατά το χρονικό διάστημα της παρούσης πρυτανείας, από 2010 έως το 2014, συνεδρίασε διπλάσιες φορές -20 φορές, κατά μέσον όρο, τον χρόνο.

Εξίσου εργώδης, όμως, ήταν ο τρόπος με τον οποίο λειτούργησε το ίδρυμά μας και στον άλλο, πέρα από την διοίκηση, τομέα -στον τομέα της εκπαίδευσης των φοιτητών, που αποτελεί και την κύρια αποστολή ενός πανεπιστημίου. Έχει καλλιεργηθεί, κατά τρόπον πλαστό, που εξυπηρετεί άδηλες, ύποπτες, ας μου επιτραπεί να πω, σκοπιμότητες, ότι το ελληνικό πανεπιστήμιο, και ειδικότερα το ΕΚΠΑ, έχει μετατραπεί ούτε λίγο ούτε πολύ σε άντρο βίας και ανομίας, με αποτέλεσμα η διδασκαλία να έχει ουσιαστικά καταργηθεί. Δεν αρνούμαι, ασφαλώς, τις κατά καιρούς βίαιες αντιδράσεις φοιτητών, τις οποίες δημόσια έχω καταδικάσει. Η παραδοχή αυτή, όμως, κάθε άλλο παρά σημαίνει εκείνο για το οποίο κατηγορείται το πανεπιστήμιό μας, ότι δηλαδή, η διδασκαλία έχει καταργηθεί από κάποιο -πού το βρήκαν, αλήθεια- κύμα καταλήψεων. Θα ήθελα κατηγορηματικά να δηλώσω ότι στην διάρκεια

της τετραετίας 2010-2014, κατά την οποία έχω την ευθύνη της διοίκησης του ιδρύματος, ουδεμία ώρα μαθήματος χάθηκε εξαιτίας των καταλήψεων.

Πράγματι, τον Σεπτέμβριο του 2011 υπήρξε γενική κινητοποίηση των φοιτητών ως αντίδραση στην ψήφιση του νόμου Διαμαντοπούλου. Επρόκειτο, ασφαλώς, για έναν νόμο με τον οποίον διακυβευόταν ο δημόσιος χαρακτήρας του πανεπιστημίου και υποβαθμιζόταν το επίπεδο των σπουδών.

Πράγματι, τον Σεπτέμβριο του 2012 υπήρξε γενική κινητοποίηση των φοιτητών για το σχέδιο Αθηνά, το οποίο, αντί για τον εξορθολογισμό των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που, σύμφωνα με τους εμπνευστές του θα επέφερε, στην πραγματικότητα οδηγούσε στην διάλυσή τους. Το οικονομικό όφελος δε, που έλεγαν ότι θα εξασφαλιζόταν από την εφαρμογή του, κάθε άλλο παρά προέκυψε τελικώς, όπως πρόσφατα αναγκάστηκε να ομολογήσει ο αρμόδιος επί των Οικονομικών αναπληρωτής υπουργός.

Πράγματι, εξαιτίας της απεργίας των διοικητικών υπαλλήλων, που διήρκεσε από τον Σεπτέμβριο έως τον Δεκέμβριο του 2013, αναστάλη το διδακτικό έργο. Επρόκειτο για μια απεργία που κηρύχθηκε από αντίδραση προς το καταστροφικό μέτρο της διαθεσιμότητας.

Πέραν, όμως, των γενικών αυτών εξεγέρσεων, κάθε άλλο παρά αδικαιολογήτων, δεν υπήρξαν άλλες καταλήψεις που θα είχαν ως αποτέλεσμα την ακύρωση της διεξαγωγής των μαθημάτων. Αλλά και όσες ώρες διδασκαλίας χάθηκαν λόγω των αναφερθεισών γενικών κινητοποιήσεων αναπληρώθηκαν στο ακέραιο.

Γενικώς, μπορώ να διαβεβαιώσω υπεύθυνα ότι, παρά τον οικονομικό στραγγαλισμό, την βάρβαρη απομάκρυνση του διοικητικού προσωπικού, τους καταστροφικούς νόμους για τα πανεπιστήμια, που έπληξαν το ΕΚΠΑ, το επίπεδο των σπουδών του ιδρύματός μας παραμένει υψηλό, όπως διαπιστώνεται από τα πορίσματα των εκθέσεων αξιολόγησης των τμημάτων του ΕΚΠΑ, η οποία διενεργήθηκε από εξωτερικούς κριτές σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Ένα άλλο, επίσης, τεκμήριο -πέρα από τα πορίσματα της αξιολόγησης, την οποία η παρούσα πρυτανική αρχή κατόρθωσε να φέρει εις πέρας με άκραν επιτυχία έτσι, ώστε να μπορεί να λεχθεί ότι η ολοκλήρωσή της, υπό την σαρωτική εκδήλωση των αναφερθέντων ήδη γεγονότων, αποτελεί επίτευγμα- είναι το γεγονός ότι τα πτυχία με τα οποία, το ΕΚΠΑ, όπως και κάθε άλλο δημόσιο πανεπιστήμιο της χώρας, εφοδιάζει τους φοιτητές μας, γίνονται δεκτά από όλα τα κορυφαία πανεπιστήμια του κόσμου. Και κάτι ακόμη που μαρτυρεί το υψηλό επίπεδο των σπουδών στον τόπο μας. Στον καιρό της μεγάλης κρίσης δεκάδες χιλιάδες νέων επιστημόνων, αναγκασθέντες να μεταναστεύσουν σε άλλες χώρες, προσλήφθηκαν εκεί, και συνεχίζουν να προσλαμβάνονται, σε εταιρείες, σε ερευνητικά κέντρα, σε

πανεπιστήμια. Θα μπορούσαν, άραγε, να τύχουν της υποδοχής αυτής οι Έλληνες επιστήμονες, αν δεν διέθεταν τον επαρκή επιστημονικό οπλισμό, που απέκτησαν φοιτώντας στο ΕΚΠΑ και στα άλλα δημόσια πανεπιστήμια της χώρας μας;

Ας μην, μεμψιμοιρώντας, εγκλωβιζόμαστε στα κρούσματα βίας που εκδηλώνονται στα πανεπιστήμια και, αυθαίρετα, εν ονόματι των κρουσμάτων αυτών, ακυρώνουμε συλλήβδην την αξία των σπουδών στην πατρίδα μας. Οι φοιτητές, ας μη μας διαφεύγει, είναι νέοι, έτοιμοι να αλλάξουν τον κόσμο. Επόμενο είναι να είναι διεκδικητικοί και, παρασυρόμενοι από τον δυναμισμό της διεκδίκησης, ενίοτε να προβαίνουν και σε βίαιες ενέργειες. Καταδικαστέες, ασφαλώς! Καθώς, όμως, τα πράγματα δεν είναι μονοδιάστατα, θα πρέπει ακόμη και σε φαινόμενα που προκαλούν την αποστροφή μας και μας πληγώνουν να ψάχνουμε να βρούμε μήπως υπάρχει κάπου σε αυτά και κάποια θετική πλευρά. Έχουμε αναρωτηθεί, αλήθεια, γιατί το αποκρουστικό φαινόμενο του φασισμού που, μέσα από μορφώματα, όπως η Χρυσή Αυγή, τείνει να σαρώσει την ελληνική κοινωνία, δεν έχει εμφανιστεί στο ΕΚΠΑ και στα άλλα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του τόπου; Μήπως ο αποκλεισμός αυτός οφείλεται στον δυναμισμό των φοιτητών, ο οποίος, ομολογουμένως, ορισμένες φορές εκτρέπεται σε απαράδεκτες ακρότητες; Ασφαλώς, δεν αποκλείεται, μεταξύ των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητάς μας, να υπάρχουν πρόσωπα που υιοθετούν την ιδεολογία της Χρυσής Αυγής. Εκείνο που είναι βέβαιο, όμως, είναι ότι τα πρόσωπα αυτά δεν τολμούν να συγκροτηθούν σε πολιτική οργάνωση, όπως οι άλλες δημοκρατικές παρατάξεις των φοιτητών, γιατί ξέρουν ότι θα αντιμετωπίσουν την αδιαπραγμάτευτη οργή των φοιτητών.

Αλλά το ίδρυμά μας και ως προς τις απαιτήσεις της έρευνας, του τρίτου, πέρα από την διοίκηση και την εκπαίδευση, τομέα δράσης του, κάθε άλλο παρά αδράνησε. Απεναντίας, το ΕΚΠΑ, όσο μεγάλες κι αν ήταν οι πρωτόγνωρες δυσκολίες που είχε να αντιμετωπίσει αυτό κατά τελευταία τέσσερα χρόνια, κατόρθωσε όχι απλώς να συντηρήσει την έρευνα αλλά να την διευρύνει κιόλας. Κι αυτό, χάρη στον ορθολογικό και χρηστό τρόπο με τον οποίο διαχειρίστηκε τα οικονομικά του, όπως τεκμαίρεται από το πλεόνασμα των 2.300.000 ευρώ σχεδόν, το οποίο παρουσίασε στο τέλος της τελευταίας τετραετίας ο Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ), η κύρια πηγή χρηματοδότησης για την έρευνα και την ανάπτυξη του ιδρύματός μας. Το αποθεματικό του ΕΛΚΕ, ορισμένως, από τα 29.200.000 ευρώ περίπου που ήταν το 2010 ανήλθε το 2014 στα 31.500.000 ευρώ. Και τούτο, παρά το γεγονός ότι, λόγω των αρνητικών συνθηκών που αντιμετώπιζε -και αντιμετωπίζει, βέβαια- το ίδρυμά μας, υπήρξε ροή ερευνητικών

προγραμμάτων προς άλλους, έξω από το ΕΚΠΑ, φορείς, και, επιπλέον, έπρεπε να ικανοποιηθούν ανάγκες που άλλοτε καλύπτονταν από τον τακτικό προϋπολογισμό. Έτσι, την χρονιά αυτή διετεθή από τον ΕΛΚΕ το ποσό περίπου του 1.500.000 ευρώ, προκειμένου να εμπλουτιστούν οι βιβλιοθήκες του ιδρύματός μας με επιστημονικά περιοδικά και βιβλιογραφικές βάσεις-εργαλεία απαραίτητα για την καλλιέργεια της έρευνας.

Εκτός, όμως, από τις ενημερωμένες βιβλιοθήκες, τα μέλη του Διδακτικού Προσωπικού, που, πέρα από δάσκαλοι, είναι και επιστήμονες και, ως τέτοιοι, απαιτείται να καταγίνονται στην έρευνα, οφείλουν για την καλλιέργειά της να συμμετέχουν σε συνέδρια, πράγμα το οποίο αποτέλεσε για την παρούσα πρυτανική αρχή πρωταρχικό μέλημα. Έτσι, επί της θητείας της παρούσης πρυτανείας, παρά την δραματική οικονομική συρρίκνωση που υπέστη το πανεπιστήμιό μας, κατέστη δυνατόν να συμμετάσχουν σε συνέδρια πολύ περισσότερα μέλη του Διδακτικού Προσωπικού από όσα άλλοτε. Κι αυτό, γιατί, με απόφαση της Συγκλήτου, τα κονδύλια για την συμμετοχή σε συνέδρια και την οργάνωση συνεδρίων μεταφέρθηκαν από την κεντρική διοίκηση στα τμήματα, τα οποία ήταν και τα μόνα αρμόδια πλέον να κρίνουν με διαυγή τρόπο και καθαρά επιστημονικά κριτήρια ποιο μέλος του Διδακτικού Προσωπικού σε ποιο συνέδριο θα συμμετάσχει ή ποιο συνέδριο αξίζει να οργανωθεί. Κατά τον τρόπο αυτόν, εξαλείφθηκε το φαινόμενο που παρατηρούνταν άλλοτε να συμμετέχουν σε συνέδρια οι λίγοι και να αποκλείονται οι πολλοί. Τούτο συνέβαινε όσο την αρμοδιότητα για την συμμετοχή σε συνέδρια την είχε η κεντρική διοίκηση, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα να συμμετέχουν σε συνέδρια μόνο όσα μέλη του Διδακτικού Προσωπικού είχαν πρόσβαση στον πρύτανη -και δεν ήταν πολλά αυτά, ασφαλώς, ούτε τα καταλληλότερα, κατ' ανάγκην.

Θα ήθελα, ολοκληρώνοντας τον -αδρομερώς, για να μην κουράσω με λεπτομέρειες, εκτεθέντα- απολογισμό της θητείας της παρούσης πρυτανικής αρχής, να εκφραστώ, όσο κι αν το αποφεύγω συστηματικά, σε έναν προσωπικό τρόπον τινά τόνο για το πέρασμά μου από την θέση του πρύτανη, την οποία μου εμπιστεύθηκε πριν από τέσσερα χρόνια η πανεπιστημιακή μας κοινότητα στην τελευταία, πολύ φοβούμαι, ανοικτή, δημοκρατική εκλογική διαδικασία για την ανάδειξη πρύτανη. Άσκησα, λοιπόν, τα καθήκοντα του πρύτανη με βάση δυο αρχές.

Η μία είναι η τήρηση της νομιμότητας. Το γεγονός ότι, μαζί με το σύνολο σχεδόν των Πρυτάνεων των Πανεπιστημίων της χώρας μας, αμφισβήτησα τον καλούμενο νόμο Διαμαντοπούλου, όπως ακολούθως, και τον ονομαζόμενο νόμο Αρβανιτόπουλου, που τον αντικατέστησε, θεωρώντας τους καταστροφικούς για το ελληνικό πανεπιστήμιο όχι μόνο γιατί υπονομεύουν

τον δημόσιο χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης, χάρη στον οποίο μπορούν να έχουν πρόσβαση όλοι οι Έλληνες που έχουν την ικανότητα να φοιτήσουν, αλλά και γιατί συνεπάγονταν την δραματική υποβάθμιση των πανεπιστημιακών σπουδών, δεν σημαίνει ότι αρνήθηκα να τους εφαρμόσω από την στιγμή που θεσπίστηκαν. Ο Σωκράτης έλεγε ότι το να υπερασπίζεσαι την ειρήνη δεν πάει να πει ότι δεν θα πας στον πόλεμο όταν κινδυνεύει η πατρίδα σου και ότι, πολεμώντας υπέρ αυτής, θα πρέπει πάψεις να μιλάς υπέρ της ειρήνης. Εφάρμοσα, ως όφειλα, τις διατάξεις των νόμων που ψήφισε η Ελληνική Βουλή διατηρώντας, όμως, ως πολίτης μιας δημοκρατικής χώρας, το αναφαίρετο δικαίωμά μου να αμφισβητώ την αξία τους. Επιχείρησα, πέραν αυτού, να αποβάλω από το ίδρυμά μας, χωρίς να καταφύγω στις δυνάμεις καταστολής, την ανομία, που έθετε σε κίνδυνο την λειτουργία του. Ενδεικτικώς αναφέρω ότι στην πανεπιστημιόπολη είχαν παραμείνει μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 τρία κοντέινερς, τα οποία, επειδή υπήρχαν πληροφορίες ότι συνήρχοντο εκεί άγνωστα πρόσωπα με ύποπτους σκοπούς, απομάκρυνα παρά τις απειλές που εκτοξεύθηκαν εναντίον τόσο εμού όσο και της οικογένειάς μου. Δεν δίστασαν μάλιστα μια ομάδα περίπου 150 προσώπων να διαδηλώσουν κάτω από το σπίτι μου και να γεμίσουν τους τοίχους σε όλη την γύρω περιοχή με συνθήματα απειλητικά. Το δυστύχημα είναι ότι πέρα από τις επιθέσεις αυτές, ένιωσα την απειλή της έννομης πολιτείας. Για πρώτη φορά σε περίοδο δημοκρατίας ασκήθηκε εναντίον πρύτανη πειθαρχική δίωξη για παράβαση καθήκοντος από υπουργό, ο οποίος, μάλιστα, ζήτησε την άμεση παύση μου. Είναι γεγονός ότι τόσο η πειθαρχική αυτή δίωξη όσο και οι άλλες ποινικές διώξεις που ασκήθηκαν εις βάρος μου στην διάρκεια της θητείας μου ως πρύτανη, δεν βασίστηκαν σε παραλείψεις δικές μου ή παραβιάσεις εκ μέρους μου των καθηκόντων μου, όπως παραπλανητικά υποστηρίχθηκε, αλλά εκτοξεύθηκαν με έναν και μόνο σκοπό: τον εκφοβισμό μου. Δεν φοβήθηκα -και δεν φοβάμαι- συνεχίζοντας να πράττω εκείνο που έκρινα καλό για το πανεπιστήμιο και μόνο. Ό, τι έπραξα, κατά την άσκηση των καθηκόντων μου ως πρύτανη, το έπραξα σύμφωνα με ό, τι μου υπαγόρευε, ο άλλος, εκτός από την ανάγκη τήρησης της νομιμότητας, γνώμονας στην λήψη των αποφάσεών μου: η συνείδησή μου -η αδέσμευτη συνείδησή μου, η ανεξάρτητη από εξωπανεπιστημιακούς φορείς και παράγοντες συνείδησή μου. Εκείνο, λοιπόν, το οποίο υποδεικνυε η συνείδησή μου να κάνω, έναντι οποιουδήποτε προσωπικού τιμήματος, ήταν να αγωνιστώ υπέρ των συμφερόντων του ΕΚΠΑ -υπέρ ενός δημόσιου, οικονομικά ανεπίληπτου, δημοκρατικού, ανοικτού στην κοινωνία πανεπιστημίου.

Προσωπικώς, δεν θα είχα πρόβλημα, αν η κυβέρνηση αποφάσιζε να ιδρύσει ιδιωτικά πανεπιστήμια -εφόσον όμως, υποχρέωνε τους ενδιαφερόμενους

επιχειρηματίες να διαθέσουν τα δικά τους χρήματα για να τα στήσουν και δεν τους εκχωρούσε πλήρως ή για ένα κομμάτι ψωμί τα υφιστάμενα πανεπιστημιακά ιδρύματα με την περιουσία τους και τις δομές των. Κατά ευτυχή συγκυρία, οι Πρυτάνεις των Πανεπιστημίων, στην μέγιστη πλειονότητά μας, αντισταθήκαμε σε κάθε τέτοια σκέψη -ή, ακόμη χειρότερα, και απόπειρα δήμευσης της πανεπιστημιακής περιουσίας, γιατί αναλήφθηκε τέτοια απόπειρα- έτσι, ώστε με ικανοποίηση να μπορούμε να λέμε σήμερα ότι διατηρήσαμε τον δημόσιο χαρακτήρα του ελληνικού πανεπιστημίου -μια ικανοποίηση που σε ό, τι με αφορά ενισχύεται από το γεγονός ότι παραδίδω στην επόμενη πρυτανική αρχή ένα ανεπίληπτο από οικονομικής φύσεως σκάνδαλα και ατασθαλίες πανεπιστήμιο, όπως δηλώνεται στις εκθέσεις των ορκωτών λογιστών στον ΕΛΚΕ και των αρμόδιων ελεγκτών του τακτικού προϋπολογισμού. Καταγγελίες του τύπου ότι κατεβλήθησαν παράνομα οι μισθοί των διοικητικών υπαλλήλων ενόσω απεργούσαν ή ότι χάθηκαν 70.000.000 ευρώ, τις οποίες οι διακινητές των διαφόρων κουτσομπολιών και διαμορφωτές της κοινής γνώμης επιχείρησαν να εκμεταλλευτούν προκειμένου να σπιλώσουν το ΕΚΠΑ, έπεσαν στο κενό τελικά, καθόσον από την γενομένη έρευνα αποδείχθηκαν εντελώς αυθαίρετες και ανυπόστατες. Παραδίδω, ακόμη, στην επόμενη πρυτανική αρχή ένα δημοκρατικό πανεπιστήμιο. Από την ώρα που πέρασα το κατώφλι της πρυτανείας φρόντισα να είναι ανοιχτές οι πόρτες όχι μόνο της ψυχής μου αλλά και του γραφείου της πρυτανείας έτσι, ώστε να μπορεί ελεύθερα να επικοινωνεί μαζί μου κάθε μέλος της πανεπιστημιακής μας κοινότητας ή οποιοσδήποτε πολίτης της χώρας ή αλλοδαπός αντιμετώπιζε κάποιο πρόβλημα που είχε σχέση με το ίδρυμά μας. Εμπιστεύθηκα τους διοικητικούς υπαλλήλους και προσπάθησα να είμαι δίκαιος μαζί τους πέρα από τις συναισθηματικού χαρακτήρα προτιμήσεις και μικρότητες από τις οποίες παρασύρεται κανείς σε επιλήψιμες επιλογές. Σε μείζονος σημασίας ζητήματα του πανεπιστημίου μας, τις εκθέσεις και τις εισηγήσεις των υπηρεσιακών παραγόντων πρότεινα στην Σύγκλητο θεωρώντας ότι οι διοικητικοί υπάλληλοι είναι εκείνοι που -λόγω του συναισθηματικού δεσμού τους προς το ίδρυμά μας, της δοκιμασμένης υπευθυνότητάς των και της μακράς εμπειρίας των για τα διαλαμβανόμενα σε αυτό- είχαν την καλύτερη δυνατή εικόνα για τα προβλήματά του έτσι, ώστε να είναι και οι πλέον αρμόδιοι να αποφανθούν για το συμφέρον του. Πέρα, όμως, από ένα δημόσιο, ανεπίληπτο και δημοκρατικό πανεπιστήμιο σεμνύνομαι να πω ότι παραδίδω στην επόμενη πρυτανική αρχή ένα ανοιχτό στην κοινωνία πανεπιστήμιο. Το ΕΚΠΑ είναι γέννημα από τα σπλάχνα της ελληνικής κοινωνίας. Μικρές, άγνωστες, διηγήσεις το δείχνουν αυτό, όπως η ιστορία ενός ταπεινού επαίτη από το Μέτσοβο ονόματι Όκα, ο οποίος βρέθηκε νεκρός

από το κρύο ένα χειμωνιάτικο βράδυ πριν από τα μέσα του 19ου αιώνα, οπότε χτιζόταν το πανεπιστήμιο αυτό, με ένα τάλιρο στο πουγκί του κι ένα σημείωμα μαζί που έγραφε «για τον έρανο του πανεπιστημίου», ή η ιστορία ενός άλλου φτωχού Μετσοβίτη, επίσης, ονόματι Φαφαλά, που διέθεσε τις 28 δραχμές του για τον ίδιο σκοπό. Περιστατικά, όπως αυτά, όταν έγιναν γνωστά στην κοινωνία της εποχής εκείνης, παρακίνησαν και άλλους πολίτες να συνεισφέρουν τον οβολό τους για την οικοδόμηση του πανεπιστημίου μας. Αυτόν τον δεσμό του ΕΚΠΑ με την ελληνική κοινωνία θέλησα να διατηρήσω και να ενισχύσω. Στις 31 Μαΐου του 2011, τότε που ο κόσμος δεν μπορούσε να προβλέψει την λαίλαπα του μνημονίου που θα τον παρέσυρε στην καταστροφή, το ΕΚΠΑ οργάνωσε στα Προπύλαια ανοιχτή, ογκώδη εκδήλωση διαμαρτυρίας -την μεγαλύτερη ίσως των τελευταίων ετών. Επρόκειτο για την κορυφαία κοινωνική εκδήλωση μεταξύ των άλλων πολλών -διαλέξεων, ημερίδων, συνεδρίων, ενεργειών αλληλεγγύης- που οργάνωσε το ΕΚΠΑ απευθυνόμενο στην ελληνική κοινωνία.

Εγκαταλείποντας, όσον ούπω, την Μεγάλη Αίθουσα του ΕΚΠΑ, έχω την αίσθηση ότι διακατέχομαι από το ίδιο συναίσθημα που ένιωθα πριν από μερικές δεκαετίες όταν αποχωρούσα από την ίδια αυτή αίθουσα μετά την ορκωμοσία μου ως απόφοιτου της Φιλοσοφικής Σχολής. Η μοίρα τα έφερε έτσι, ώστε να επιστρέψω στο ΕΚΠΑ, το 1977, για να το υπηρετήσω ανελλιπώς έκτοτε ως υφηγητής πρώτα και ως καθηγητής μετά.

Η ηλικία μου σήμερα δεν μου επιτρέπει να σκέφτομαι ότι θα γυρίσω ποτέ πάλι στο ίδρυμα αυτό, στο οποίο είμαι ευγνώμων που μου έδωσε τα πιο σπουδαία, ίσως, πράγματα για μια αξιοπρεπή ζωή: να σπουδάσω και να εργαστώ. Η σκέψη μου, όμως, για ένα δημόσιο, οικονομικά ανεπίληπτο, δημοκρατικό, ανοιχτό στην κοινωνία πανεπιστήμιο, που φιλοδόξησα να είναι το ΕΚΠΑ, θα μένει χαραγμένη στην ψυχή μου να με συντροφεύει.

Αυτά, λοιπόν - ως εδώ!

Τα υπόλοιπα στην σιωπή, όπως λέει ο Άμλετ στο τέλος της ομώνυμης τραγωδίας του Σαίξπηρ - μια σιωπή, που όταν σιωπηλά κουβαλάει μέσα της κάποιο νόημα, είναι πιο κραυγαλέα και από τις πιο δυνατές κραυγές. Και πιο αποτελεσματική, ασφαλώς, από την περισπούδαστη φλυαρία.

28 Αυγούστου 2014